

Travno seme samo naj se v dobro obdelano in lepo poravnano zemljo malega ali velicega serpana (julija ali augusta) seje, le s prav prav lahko brano naj se povleče in tudi z lahkim valjarjem potem povali. Če travno seme s težko brano povlečeš, ga boš pregloboko pod zemljo spravil, da ti ga še polovica ne bo kalila.

V jeseni se seje med ozimino potem, ko je ta povlečena bila; sicer se pa ravna ž njim, kakor s tistim, ki smo ga sejali mesca serpana.

Spomladi se seje med ozimino potem, ko je svet popred z brano povlečen bil in se povali z valjarjem; rahla povleka zemlje za sevo travnega semena je tudi za žito dobra.

Spomladi se seje samo travno seme na travnik, ki je že pred zimo dobro obdelan bil in se ravna tako, kakor je bilo gori od seve mesca serpana rečeno.

Seje se tudi spomladi med jaro žito, ki ima dozoreti; tako se sicer navadno ravna, pa ni vselej dobro.

Seje se pa tudi spomladi med jaro žito, ki se zeleno kosi, kakor med ovés, ječmen ali ajdo. To je naj boljše, ker jarina izzačetka travico, dokler je mlada, varuje in mokroto zadržuje, pa ji vendar dolgo živeža ne krati, ker ne ostane tako dolgo na tistem mestu, da bi zorelo.

Sklenemo pa ta spis z besedami Švercovimi, ki se takole glasé: „Dobre senožeti so podpora živinoreje, pomoč kmetijstva, bogastvo gospodarja, zaklad posestnika. Slabe senožeti pa so sramota gospodarju, škoda živinoreji in nadloga kmetijstvu“.

Gospodarska novica.

Himalajska smreka ali deodora.

Predlanskim so na Angležko iz jutrovega Indijanskega seme nekega drevesa prinesli, ktero raste na sila visoki gori Himalaja, ktere verhunci so z večnim snegom pokriti. To drevo domači imenujejo deodora (*pinus cedrus deodora*), sicer pa se tudi imenuje himalajska smreka. V Indii rabijo les tega drevesa tesarji in mizarji za pohištva, mostove, ladije in mnogoverstne mizarske izdelke, in pravijo, da je tako terd, da ga ni moč pokončati, in se ga tudi červi in moli ne lotijo. Predstojnik botaniških vertov severno-zahodne Indije je poslal 2000 funtov tega semena na Angležko, zraven pa tudi 20 čevljev dolgih, 4½ čevlj. širokih in 4 pavce debelih dil v dokaz visokosti, ktero ta smreka doseže. Na Angležkem vsejano seme se prav dobro obnaša, smreke himalajske rastejo tudi v slabi zemlji dobro in v kratkem so 20 do 25 čevljev visoke zrastle. Zato se ondi že seme in mlade drevesica prodajajo, pa seme se dobiva tudi v štacuni Jož. Baumann v Bollweiler-u na zgornjem Rajnu (Jos. Baumann und Sohn in Bollweiler (Oberrhein)).

Po domovini himalajske smreke soditi, se utegne tudi na naših gorah dobro sponašati, in ker se ji tudi na Angležkem ne merzi rasti, se ji menda tudi pri nas ne bo. — Pa zna kdo reči: kaj! z Himalaje in pa k nam! Na to le to rečemo: z Himalaje smo si že vdomačili ječmen, ki je mnogo kmetovavcem dobro znan in mnogo hvaljen.

Ozir po domačii.

Čateške toplice — dajmo jih na noge spraviti!

Hvale vredno je, da so začele „Novice“ se čedalje bolj ozirati po domovini in slediti tudi po njenih že pogublje-

nih imenitnostih. Naj razglasijo svetu tudi čatežki kraj in čateške toplice, ki so zavolj zdravilne moči nekdanj slovéle in katerim bi po železnici utegnila nova še lepša zarja zasijati, ako se najde pravi mož za-nje.

Čatež je vas in fara na Dolenskem, dve pošti od Novegamesta (Neustadt), eno pošto od Kostanjevice (Landstrass), eno pošto od Kerškega (Gurkfeld) poleg velike ceste od Novegamesta proti Zagrebu na majhnem griču, kjer se Kerka s Savo steka. Tukaj je Kerka tako ozka, da lahko kamen čez njo zalučaš; povsod drugod je širja. Čatež je skor nasprot Brežic na spodnjem Štajarskem, od kterelega mesta je komaj četert ure narazen. Pri Curhaleku na desno se gré k brodu, kjer se čez Savo na Štajarsko prepeljuje. Od farne cerkve, h kateri se iz ceste po stopnicah gré, se lepo na Štajarsko vidi; še lepši razgled je pa pri podružnici sv. Vida na visokem hribu nad Čatežem, h kateri cerkvi se po ovinku v pol uri pride. Od te cerkvice se vidi proti Raki, Leskovcu, Kerškem, Vidmu, Zdolam, Sromlam, Artiču, Pišečam, Kapelam, Dobovi in Horvaškem. Vidi se Sava od Kerškega do Jesenic, kako mejí Krajsko in Štajarsko, po kateri ladje doli proti Sisku prazne ali z blagom naložene plavajo, nazaj pa jih žita polne živina tira. Prebivavci raztresenih vasi so večidel revnega stanú, malo se premožnih nahaja; ker imajo premalo polja, se večidel živijo od vinogradov, od drobnice in oglarije, in le od teh stvari kaj v dnar spravijo. Kadar jim kostanj, orehi, slive in tepke obrodijo, veliko polhov (Biliche) naložijo, in dosti mošta pridobijo, takrat si kakšen vesel dan naredijo in kakošno živad zakoljejo. Je nekaj imenitnih goric, kjer se dobro vino prideluje, kakor: v Cerini, Straži, Lačenbergu, Hripovcu, Gadni, pri Kozelju, v Stankovem itd., samo vožnja vina je z nekterih vinogradov težavna, ker so poti gori in doli, in stermiti, da velikih sodov peljati nemorejo; čez 20 veder sod se prav težko pelja; večidel se sodi napolnejo po 8, 10, 12 do 15 veder, ktere do Čateža ali do Kerškega peljajo, in tam v večje sode ali barigle pretočijo, da se velika škoda ne zgodi.

Pod Prilipom se je pred nekaj leti (v letu 1824) tudi žveplena ruda našla, in se še zdaj kakošen žveplena nast kamen na cesti nahaja med kamnitnim znamenjem XIV—XV. Če bi se po ti rudi bolj sledilo in globokeje kopalo, znabiti, da bi delo ne bilo zastoj.

Zdaj pa od toplíc nekdanjih.

Od leta 1802, če že ne popred, so bile te toplice v čatežki verbini znane, in so terpele do leta 1824, kamor je veliko ljudi od več krajev zahajalo. Ljudje so si sami jame v prod ali pesek z lopato ali matiko narejali, te jame z vejami gradili, pa se v njih kalužali in kopali. Komur je prevročé bilo, je šel se hladit v Savo, ki je blizo memo tekla. Dosti bolnih se je v teh jamah ozdravilo, tako, da stari ljudje jih še zdaj ne morejo pozabiti. V letu 1824 je bila pa velika povodenj, in takrat je Sava te toplične kraje z prodom za seženj debelo zasula, in potem so bile te toplice tako zapuščene, da se nekaj let po tem še vedilo ni, kje so bile. Po temrodu je verbina in jagnjetina se tako zarastla, da zdaj le, kader je velika povodenj, tukaj voda teče, zakaj Sava se je deleč preč proti Mosticam obernila.

Leta 1845 je gosp. Franc Žnidaršič, apotekar iz Brežic, te kraje vnovič preiskati dal. Po sreči se je jama za seženj globoka skopala in se je do prav tople vode prišlo. Ker je le na tem kraji verbina zlo suha, okoli in okoli pa lepo zelena bila, ker tudi pozimi ni nikoli dolgo časa sneg ležal in Čatežani tukaj pozimi svinje pasejo, zakaj če je drugod okoli velik in zmerznjen sneg, je tukaj kopno, da svinje po korenincah perike in regrada rijejo, se je iz vsega tega razodelo, da so na tem mestu tiste toplice do leta 1824 bile. Ker so pa kopači te jame prelenu in prepočasi kopali in okroglo jamo delali, veliko pa potrošili, je omenjeni gospod veselje zgubil dalje delati in tako se je zopet vse v nemar pustilo.